

سنجش رقابت پذیری کیفیت زندگی در کلانشهرهای ایران

فرزانه ساسانپور^{۱*}، افشار حاتمی^۲

۱- دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۲- دانشجوی دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

خلاصه

امروزه رقابت پذیری به یکی از مفاهیم پرکاربرد در عرصه مباحث شهری و منطقه ای تبدیل شده است. علت توجه بیش از حد به این مفهوم تغییرات در اقتصاد جهانی، ساختار دموگرافیکی بیشتر ملت ها، ساختارهای اجتماعی و فعالیت ها بوده است. هدف از این پژوهش بررسی و تحلیل وضعیت رقابت پذیری هشت کلانشهر برتر جمعیتی ایران در زمینه شاخص های کیفیت زندگی با روش توصیفی-تحلیلی است. بدین منظور اطلاعات مورد نیاز کیفیت زندگی از مرکز اطلاعات شهرهای جهان (NUMBEO) دریافت و تحلیل شد. نتایج داد که مهمترین عوامل تاثیرگذار در انتخاب جمعیت برای زندگی در کلانشهرها شاخص های مدت زمان جابجایی، نسبت درآمد به قیمت ملک و بهداشت است. معیارهایی همچون هزینه زندگی و قدرت خرید به دلیل قرار گرفتن اکثریت مردم در طبقه درآمدی نزدیک به هم اثرگذاری خود را از دست داده است. قرار گرفتن نسبت درآمد به قیمت ملک در بین معیارهای تاثیرگذار حاکی از آن است که مسکن برای ایرانی ها بسیار مهم است. همچنین رتبه بندی کلانشهرها نشان داد که شیراز به لحاظ کیفیت زندگی در رتبه اول و اهواز در پایین ترین سطح قرار دارد. اصفهان، قم، تبریز، مشهد، تهران و کرج نیز به ترتیب در رتبه های دوم تا هفتم قرار گرفتند. نتایج کلی بیانگر آن است کلانشهر تهران توانایی رقابت پذیری با کلانشهرهای داخلی را نداشته و جهت ورود به عرصه جهانی نیازمند توجه جدی به معیارهای تاثیرگذار کیفیت زندگی است. همچنین می توان با بهبود شرایط و برندسازی از کلانشهرهای با سطح جمعیتی کم جهت ورود به عرصه رقابت پذیری جهانی استفاده کرد.

کلمات کلیدی: رقابت پذیری، کیفیت زندگی، کلانشهر، تهران

۱. مقدمه

امروزه رقابت پذیری به یکی از مفاهیم پرکاربرد در عرصه مباحث شهری و منطقه ای تبدیل شده است. علت توجه بیش از حد به این مفهوم تغییرات در اقتصاد جهانی، ساختار دموگرافیکی ملت ها، ساختارهای اجتماعی و فعالیت ها بوده است [۱]. بررسی رقابت پذیری برای دسترسی به اهداف توسعه هر ملتی که برای خود ترسیم کرده است، ضروری است. این مفهوم حاکی از مهارت برای رقابت، توانایی برای کسب و حفظ موقعیت در رقابت بین شهری و منطقه ای است که عمدتاً با موفقیت و توانایی موفقیت مشخص می شود. استورپر رقابت پذیری اقتصادی مناطق و شهرها را به توانایی